J. Vorstius
(J. F. Schepeler.)
De nominibus propriis rerum ac personarum, quæ ex nomine Dei proprio sunt composita.
Rost., 1652.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

1,-66

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 1 4º

1 1 01 0 4 00801 4

+REX

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

ΣΥΝ ΘΕΩ.

DE

NOMINIBUS PROPRIIS RERUM AC PERSONARUM, QUÆ EX NOMINE VERI DEI PROPRIO SUNT COMPOSITA,

DISSERTATIO,

QUÆ

IN ILLUSTRI ACAD. ROSTOCHIENSI
PLACIDÆ VENTILATIONI
SUBJICITUR

A PRÆSIDE
M. JOH. VORSTIO,
ET RESPONDENTE
JOHANNE FRIDERICO SCHEPELERO, HOLSATO,

AD DIEM XVIII FEBRUARII.

ROSTOCHI,
Typis Johannis Richelii, Senat, Typogr.
Anno M. DC. LII.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

DE NOMINIBUS PROPRIIS RERUM, QUÆ EX NOMINE DEI PROPRIO SUNT COMPOSITA.

LIbet in præſentiâ ea nomina propria conſiderare, quæ ex nomine JEHOVA ſunt compoſita. Eorum igitur alia rebus quibusdam inanimatis, alia hominibus tributa deprehendimus. Quæ prioris generis ſunt, ea non coaluerunt in unam vocem, ſed nomen יהוה ſeparatim in iis ponitur. Quæ autem hominibus tributa ſunt, ea in unam vocem coaluerunt. Singula autem tam inanimatorum, quam hominum nomina integras propoſitiones ſive enunciationes continent. Nimirum habent hoc Hebræi, ut integras quoque enunciationes nomina propria conſtituant. Exemplum nominis, quod rei inanimatæ tributum eſt, reperimus Gen. XXII. ubi cum narratum eſſet de Abrahamo, filium ſuum immolare inſtituente, & ab Angelo prohibito, ſubditur deinde, Abrahamum vocaſſe locum iſtum, in quo Iſaacum immolare inſtituerit, hoc nomine יְהוָה יִרְאֶה. Iſtud nomen, quod Abrahamus loco indidit, integra utique eſt enunciatio, ſi vim ejus ſpectes. Sanè in verſionibus ea quæ nominum propriorum vicem ſuſtinent, unà cum cæteris haud temere ſunt vertenda. Neque enim concinnè fecit Latinus Interpres, quòd nomina propria quandoque ſic ut cætera vertit. Exempli gratiâ, quòd Exod. XVII, 7. ita reddidit: *Vocavit nomen loci, Tentatio.* Veruntamen nihil vetat, quò minùs ad ipſorum quoque nominum propriorum vim, ſignificationem, rationemq;

 impo-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

impoſitionis attendamus. Iſtud igitur nomen, quod Abrahamus loco indidit, ſic utique eſt vertendum, *Jehova videt*: eſtq́; ut dixi, integra enunciatio, ſubjecto & prædicato conſtans. Juſſus fuerat Abrahamus proficiſci אֶל־אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה *in regionem Morijah*: inq́; hac certus locus ei demonſtratus fuit. Dicitur quippe in v. VIII prædicti capitis, veniſſe Abrahamum ad locum iſtum, de quo dixiſſet Jehova, ibiq́; altare exſtruxiſſe. Locus verò ſine dubio fuit mons quidam. Cùm enim memoraſſet ſacer ſcriptor, quodnam nomen Abrahamus indiderit loco iſti, mox ſubdit de parœmiâ quadam, quæ ex iſtâ occaſione frequentata poſtilla fuerit. Verba ita habent: *Hinc dicitur* (dici ſolet) *hodie* (*noſtrâ ætate*), בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה *In monte* cui nomen eſt, *JEHOVA JERAEH* (Jehova videtur ſive apparet: videri ſive apparere ſolet.) Levis omnino diſcrepantia eſt inter יְהוָה יִרְאֶה & יְהוָה יֵרָאֶה. Et utriusque nominis commoda eſt ſignificatio. Nam & vidit Deus, quid Abrahamus inſtitueret facere, ejusq; obedientiam ac fidem ob oculos ipſi ponere ſatis habuit. Viſus item eſt Jehova ſive apparuit, quemadmodum aliàs Abrahamo apparere ſolitus fuerat. In quodam igitur monte Abrahamus immolare juſſus fuerat filium ſuum: eiq́; monti inditum fuit nomen יְהוָה יִרְאֶה & יְהוָה יֵרָאֶה.

2. Ex his porrò nominibus fabricatum eſt nomen montis מֹרִיָּה *Morijah*, in quo à Salomone templum fuiſſe ædificatum proditum eſt in II. Par. III, 2: in quo item antea David juſſus fuerat immolare, iſtâ quidem parte, quæ *area Araſnæ* fuit, ut apparet ex eodem loco, & ex I. Par. XXII, 18. & c. XXIII, 1. Sed de iſto montis Morijæ etymo parùm liquida res videri poſſit, niſi antè conjicere

liceat,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

liceat, montem iſtum in quo templum ædificatum fuit, non alium ab eo eſſe, in quo Abrahamus filium ſuum immolare juſſus fuit. Colligere igitur hoc licet ex eo, quòd Abrahamus proficiſci juſſus fuit אֶל אֶרֶץ הַמֹּרִיָּה *in regionem Morijah*, in eaq; locum occupare, in quo imperata faceret, ut ex prædicti cap. XXII Geneſeos, verſiculo I. apparet. Regio, in qua deſtinatus locus fuit, dicta eſt *regio Morijah*. Ipſe item deſtinatus locus mons fuit, ut paulò antè colligebamus. Monti autem in quo templum poſtea exſtructum, & ipſi Morijah nomen fuit, ut itidem eſt oſtenſum. Ex quo ſanè ſatis veriſimile fit, regionem Morijah ita dictam fuiſſe ab illo ipſo monte Morijah.

3. Quomodo autem ex hoc nomine montis יְהוָֹה יִרְאֶה, fabricatum ſit alterum ejusdem nomen מֹרִיָּה, id nunc videamus. Scitè conjecturam fecit Nicolaus Fullerus, nomen מֹרִיָּה proximè fabricatum eſſe ex his, מֵרְאֶה יָהּ *apparet Deus*. Notum eſt, יָהּ eſſe alterum veri Dei nomen, quod cum nomine יְהוָֹה in nominibus propriis fabricandis ſæpe permutatur. In exemplum capiatur modò nomen יְהוֹיָכִין *Jehojachin*: quod item ſic exprimitur יְכָנְיָה & כָּנְיָהוּ per aphæreſin τοῦ *Jod*. Nec illud turbare nos debet, quod יָהּ in nomine מוריה non habet Mappik τῷ ה impreſſum. Id enim in nominibus ex eo compoſitis omitti ſolet, ut vel ex nomine יְכָנְיָה apparet. Ex voce מֵרְאֶה remanſit unica modò radicalis litera, *Reſch* nimirum. Litera ſervilis a, pro brevi puncto *Kamez hat.* accepit longum *Cholem*. Neque mirum id eſſe debet, unicam modò radicalem remanſiſſe. Varia nim. mutatio fit in nominibus propriis fabricandis. In nomine שְׁמוּאֵל itidem remanſit unica modò radicalis litera vocis שָׁאַל *petiit*. Nam שְׁמוּאֵל factum eſt ex his, שָׁאוּל מֵאֵל *petitus à Domino*.

Talem enim rationem nominis reddidit ipſa Hanna, כִּי מֵיְהוָה שְׁאִלְתִּיו *quia à Domino petii ipſum*. Vide I. Sam. I 20. Hæ porrò voces מָרְאֶה יָהּ, ex quibus proximè fabricatum eſſe diximus nomen מוֹרִיָּה, ſenſu planè congruunt cum iſtis vocibus, quibus ut nomine proprio Abrahamus montem appellavit, cum his puta, יְהוָה יִרְאֶה. Priora enim iſta ita vertenda ſunt, *Apparens* eſt, ſive *apparet Jehova*: poſteriora verò ſic, *Jehova apparet*, ſive *videtur*. Agnovit & Latinus Interpres, nomen מוֹרִיָּה formatum eſſe à radice רָאָה *vidit*. Nam is Gen. XXII, 2. ita vertit: *Abi in terram viſionis*. Sed alteram vocem, ex quâ compoſitum eſt nomen, יָהּ nimirum, neglexit idem Interpres.

4. Dicat quiſpiam: quî nominis *Morijah* etymon peti poteſt ex iſto nomine, quo Abrahamus montem appellavit, cum nomen *Morijah* jam tum obtinuerit, antequam nomen fabricaretur Abrahamus? Moyſem enim nomen *Morijah* jam expreſſiſſe in cap. XXII Geneſcos, antequam de impoſitione nominis, quam Abrahamus fecit, narraret. Sciendum igitur, multa in S. literis per prolepſin ſive anticipationem eſſe poſita: etiam nomina propria expreſſa eſſe in tali hiſtoriâ, quæ diu ante eorum nominum impoſitionem uſu venit. Exempli causâ: Gen. XII. 5. exprimitur nomen *Bethel* in hiſtoriâ Abrahami; cum tamen conſtet, iſtuc nomen à Jacobo demum, nepote Abrahami, loco fuiſſe inditum.

5. Ex nomine iſto, quod Abrahamus monti indidit, Viri docti conjectarunt, habere item partem aliquam nomen urbis יְרוּשָׁלַםִ. Priorem nimirum hujus nominis partem יְרוּ eſſe formatam ex poſteriore parte alterius nominis, יִרְאֶה vel יֵרָאֶה. Quod quidem nobis quoque non abſimile vero videtur. Primò enim conſtat, collem

iſtum,

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

iſtum, qui ab Abrahamo his nominibus יְהוָה יִרְאֶה & יְהוָה יֵרָאֶה, poſtea item nomine ejusdem ſignificationis מוֹרִיָּה appellatus fuit, fuiſſe poſterioribus temporibus intra Hieroſolymorum mœnia, & unà cum aliis quibusdam collibus illud ipſum ſpatium fuiſſe, cui urbs Hieroſolyma innitebatur. Deinde conſtat etiam, eam urbem quæ יְרוּשָׁלַםִ dicta poſterioribus temporibus, initio dictam fuiſſe nomine ſimplici שָׁלֵם: quod reperitur in Gen. XIV. 18, ubi Melchiſedek Rex Salem dicitur, atque igitur tempore Melchiſedeki & Abrahami frequentatum fuit. Idem quoque vetus nomen uſurpatum reperitur à S. Davide tum, cum vulgò jam *Jeruſchalaim* diceretur. Nimirum in Pſ. LXXVI ita diſſerit Vir ſanctus: *Notus in Judæâ* (Judâ) *Deus: in Iſraël magnum nomen ejus.* וַיְהִי בְשָׁלֵם סֻכּוֹ *In Salem eſt tabernaculum ejus, & habitatio ejus in Zion.* Fuit item, cum יְבוּס eadem urbs diceretur. Nam in Jud. c. XIX, 20. ita legitur: *Venit in Jebus, quæ altero nomine vocatur Jeruſalem.* Et in I. Par. XI, 4: *Abiit quoque David & omnis Iſrael in Jeruſalem: hæc eſt Jebus, ubi erant Jebuſæi habitatores terræ.* Nomen *Jeruſchalaim* quod inter tria ejusdem urbis nomina eſt, Cl. Vir Salomon Glaſſius exiſtimat à Davide demum fuiſſe urbi impoſitum, cum is Jebuſæis eam extorſiſſet: quodq; idem nomen in antiquiore etiam hiſtoriâ reperitur, verbi gratiâ Jud. I, 8. id κατὰ πρόληψιν, ut alia quædam, eſſe intelligendum. Quâ in re nos ipſi aſſentire non ſuſtinemus: propterea quòd ſtatuendum ſic ſimul foret, librum Judicum temporibus Davidis demum perſcriptum eſſe, quippe in quo nomen *Jeruſchalaim* non ſemel reperitur.

6. Malimus autem ſic ſentire, urbem, cum ab Abrahami ætate usque ad ingreſſum Iſraëlitarum in Palæſtinam

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

Salem dicta eſſet, ab Iſraëlitis, qui ſub ingreſſum ſuum in Palæſtinam eam occuparunt, *Jeruſchalaim* dictam fuiſſe. Occupaſſe Iſraëlitas eam urbem, conſtat ex Jud. I, 8. Non verò planè tum expulſi fuerunt Jebuſæi veteres habitatores, ſed unà cum victoribus Benjeminitis antiquas ſedes tenuerunt, uti id ex ejusdem cap. v. XXIII conſtat. Poſtea caſu neſcio quo Benjaminitæ rurſus amiſerunt eam urbem, & ſoli tenuerunt Jebuſæi. Nec ita diu poſt expugnatam urbem id uſu veniſſe apparet. Nam ſacer Scriptor in eodem libro Judicum, in quo de expugnatione urbis prodiderat, capite quidem XIX. v. 10. ita ſcribit: *Venit in Jebus, quæ altero nomine Jeruſchalaim dicitur*: quaſi diceret, Iſraëlitas quidem *Jeruſchalaim* dixiſſe; ſed quòd Jebuſæi poſtea prævalerent, ut plurimum dictam fuiſſe *Jebus*, vetere ut videtur nomine, quodq; jam tum ante ingreſſum Iſraëlitarum in Palæſtinam unà cum altero priſco nomine *Salem* frequentatum fuerit. Quoniam igitur conſtat de his duobus, urbem *Jeruſchalaim* initio *Salem* fuiſſe dictam, eandemq; comprehendiſſe collem iſtum, quem Abrahamus nomine יהוה יראה appellaverat: perquam veriſimile eſt, Iſraëlitas cum urbem expugnaſſent, paululùm mutaſſe nomen, addendo partem nominis iſtius, quo collis iſte jam olim dictus fuerat, ipſi veteri nomini urbis *Salem*, ſicq; *Jeruſchalaim* dixiſſe. Sed quî ex יִרְאֶה fecerint ירו, nondum fortaſſe ſatis liquet. Monemus iterum, quod jam ſuprà dictum eſt, in nominibus propriis fabricandis mirè ſibi quandoque indulſiſſe Hebræos; adeò ut vel una modò radicalis litera remanſerit. Sic igitur & in hoc noſtro factum eſt. Remanſit radicalis litera *Reſch*. Deinde ſervilis *Jod* etiam retenta eſt, mutatumq; eſt *Chirek p.* in *Scheva*, quòd Scheva ſub *Reſch* jam periret.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

periret. *Aleph* denique & *He* radicales non apparent: pro illis autem apparet *Vau Schurek*. Nimirum *Aleph* & *He* aliàs quoque cum *Vau* permutantur. Sed de nomine Hieroſolymorum fuſiùs à nobis dictum eſt, quam initio inſtitueramus. Conſideremus nunc alia nomina rerum inanimatarum quæ ex nomine יהוה ſunt compoſita.

7. In capite XVII Exodi proditum eſt, cum Iſraëlitæ Amalekitas fudiſſent, Moyſem exſtruxiſſe altare, huicq; nomen indidiſſe, יְהוָה נִסִּי. Quod nomen nobis interpretari libet hoc pacto, *Jehova* eſt *vexillum meum.* Plerique omnes vocem נסי vel non rectè interpretantur, vel cum præcedentibus non rectè connectunt. Tremellius ita: *Tunc exſtruxit Moſche altare; cujus vocavit nomen, Jehovæ vexilli mei.* Poſuit is ea verba quæ nos caſibus rectis expreſſimus, obliquis caſibus. Sed valde inconcinnè. Cum quo enim præcedentium cohærebunt duo iſti Genitivi? Sanè ſic fuerint ordinanda iſta verba, *cujus* (altaris) *nomen vocavit.* Et habet igitur vox *nomen* Genitivum *cujus:* nec pertinere ad eam poſſunt duo alteri Genitivi. Aben Eſra ad voces iſtas *Jehova niſſi* ſubaudit vocem מִזְבַּח *altare:* ut ſic ſit vertendum, *Vocavit nomen ejus, Altare Jehovæ vexilli mei.* Sed nihil opus eſt, iſtam vocem ſubaudiri. Non novum eſt, iſtiusmodi nomina, quæ integram propoſitionem continent, rebus imponi. Vidimus jam exemplum quoddam; montem puta, in quo Abrahamus filium ſuum immolare juſſus fuerat, dictum eſſe יהוה יראה *Jehova videt.* Quidni igitur & altaris nomen proprium potuiſſet ſic habere, יהוה נסי *Jehova* eſt *vexillum meum.* Græci vocem נסי verterunt καταφυγή μου; quaſi vox oriunda eſſet à radice נוס *fugere.* Latinus Interpres vertit, *exaltatio mea.* Quod propius ſanè eſt vero quàm illud Græ-

B corum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

corum. Vexillum n. exaltari ſolet. Chaldæus putavit, vocem hîc *miraculum* ſignificare, ut ex ejus paraphraſi intelligi licet, quæ ſic habet, ועבד עלוהי קדם יי דעביד ליה ניסין.

8. Nobis commodiſſima videtur interpretatio iſta quam dedimus: iſto, inquam, ſignificatu vocis נסי, & iſtâ quoque vocum cohærentiâ. Quid v. id ſignificabit *Jehova eſt vexillum meum?* An hunc credemus verborum eſſe intellectum, *Jehova vexillum erigit?* ut *vexillum* poſitum ſit pro *vexillum erigente*. Sanè ſic ſentit Tremellius. Ita enim commentatur: *Qui per me populo ſuo in conflictu iſto vexillum erexit, & in perpetuum erigit.* Cl. Glaſſius in Rhet. S. p. 161. ita explicat: *Dominus adjutor meus eſt, nunc & in poſterum, contra Amalekitas & omnes alios adverſarios.* Nobis præcipuè placet hic intellectus: *Jehova me dirigit, quemadmodum milites vexillum ſuum: dum ad Jehovam ipſe ſemper reſpicio, quemadmodum ad vexillum milites, & ipſius juſſa capeſſere ſum paratus.* Tale igitur nomen S. Moyſes indidit altari, in memoriam inſignis iſtius victoriæ contra Amalekitas, quam præeunte ac moderante divino Numine obtinuerant Iſraëlitæ. Qualis verò metaphora in iſto nomine altaris apparet, talis eſt & in aliis Scripturæ locis. Pertinet huc locus Eſ. LIX, 19 רוּחַ יְהוָה נֹסְסָה בוֹ *Spiritus Domini vexillum erigit in ipſo* (Chriſto). Quem locum Cl. Glaſſius in Rhet. S. concinnè ſic παραφράζει: *efficiens, ut Chriſtus ſit illud vexillum populorum; ſeu ut in Chriſto ejusq; agnitione, ceu fundamento, Eccleſia colligatur, ſicut ad erectum vexillum milites conſcribuntur & congregantur.* Vide & Cl. Bootium in eam ſententiam differentem lib. I. Animadverſ. ſacr. c. III.

9. Aliud quoddam nomen, quod ex nomine JEHOVA compoſitum eſt, reperimus in Jud. c. VI. v. 24. in his verbis: *Et exſtruxit ibi Gideon altare Domino,* וַיִּקְרָא לוֹ יְהוָה

יְהוָה שָׁלוֹם *& vocavit illud, JEHOVA SCHALOM.* Occaſio ejus nominis altari indendi apparet ex præcedente verſiculo, qui ita habet: *Et dixit ipſi Dominus,* שָׁלוֹם לְךָ *pax tibi, ne timeas, non morieris.* Dixerat Deus, שָׁלוֹם לְךָ. Gideon igitur altari nomen indidit יהוה שלום. Quod nomen primò κατὰ πόδα ſic interpretamur, *Jehova* eſt *pax:* ac integram ſtatuimus id eſſe enunciationem; quemadmodum & ſuperiora nomina ſunt integræ enunciationes. Deinde verò dicimus, in voce שָׁלוֹם tropum eſſe, eamq; vocem hîc ſignificare *pacis ſive felicitatis autorem.* Atq; ita intellectus iſtius nominis percommodus eſt. Iſtiusmodi verò tropo, qualem ſignificamus, metonymiâ puta effecti pro causâ, nihil frequentius eſt in ſcripturis ſacris. Capiamus exempla: *Ego ſum merces ſua,* Gen. XV, 1. *Jehova eſt vita tua, & longitudo dierum tuorum* Deut. XXX, 26. Jehova dicitur יְשׁוּעָתֵינוּ *Salus noſtra,* Pſ. LXVIII, 20. Chriſtus item יְשׁוּעַת יי *Salus Dei* dicitur Eſ. XLIX, 6. & in N. T. σωτήριον Θεοῦ, Luc. II, 30.

10. Quamvis verò data à nobis explicatio tam clara & commoda ſit, quam quæ maximè: interpretes tamen mirè ab iſtâ abluſerunt. Tremellius ne nomen quidem proprium agnoſcit in prædictis verbis. Vertit enim ſic: *Exſtruxit ibi Gidhon altare Jehovæ, quum proclamaviſſet ipſi Jehovæ pacem.* Vulgatus Interpres agnoſcit quidem nomen proprium; verùm non rectè id exprimit. Vertit quidem hunc in modum: *Ædificavit ibi Gedeon altare Domino, vocavitq; illud, Domini pax.* Quô, amabo, demonſtrabitur, vocem יהוה in nomine iſto altaris vim Genitivi caſus habere? Sanè ſic in Hebræo ponendum fuiſſet ליהוה. Oſiander corrigere conatus eſt vulgatum Interpretem, vertitq; *Dominus pacis.* Sed nec illud rectè ſe habet. ſi enim

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

ita vertas, ipſum altare יְהוָה dicitur, nomine iſto quod Deus ſibi voluit eſſe proprium. Caſpar Ledebuhrius qui paucos abhinc annos de ratione accentuum nova, nec antè obſervata prodidit, exiſtimat nomen יהוה non eſſe in eodem commate ponendum cum nomine שלום, neque nomen altaris fuiſſe יְהוָה שָׁלוֹם, ſed modò שָׁלוֹם. Vertit igitur hunc in modum: *Ædificavit ibi Gideon altare, & vocavit illud Jehova,* שָׁלוֹם *pax.* Vult, ut apparet, idem Ledebuhrius, ipſum Deum indidiſſe nomen altari; non Gideonem, ut vulgò creditur. Quod nobis equidem parùm veriſimile videtur. Quis credat, non ipſum illum qui altare ædificavit, indidiſſe nomen? Deinde reſpicere etiam jubemus ad ſuperiora, in quibus quippe expoſuimus duo exempla Virorum, quorum unus monti, alter altari eodem modo nomen indidit, conſtans quidem illud duabus enunciationis partibus, ſubjecto & prædicato. Quod verò ex accentuum poſitu diverſum probare conatus eſt Ledebuhrius, id non videtur nobis ſatis firmum eſſe. Fieri enim poteſt, ut regula ipſa exceptionem patiatur, ac ἀνωμάλως accentus iſtîc ſit poſitus. Sanè in ſuperioribus atque in ſecuturis exemplis, ante ipſum nomen quod memoratur, poſitus eſt accentus *Tiphcha*, qui leviter orationem diſtingvere ſolet, ac in prædictis utiq; etiam diſtingvit. In his autem quæ nunc verſamus, *Tiphcha* eſt ſub ipsâ voce יהוה, quæ nominis proprii quod altari inditum fuit, pars eſt, atque igitur orationem, non ſicut ſolet, diſtingvit.

11. Aliud nomen quod ſuperioribus ſimile eſt, reperimus in extremo libro Ezechielis. Verba ita habent: וְשֵׁם הָעִיר מִיּוֹם יְהוָה שָׁמָּה׃ *& nomen urbis ex illâ die, JEHOVA SCHAMMAH.* Agitur in iſto loco de ſpiritualibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

tualibus Hieroſolymis, hisq́; novum nomen inditur, quod ipſum ſuperioribus nominibus perquam ſimile eſt. Nam & hoc nomen integra enunciatio eſt, ſubjecto & prædicato conſtans, verbo ſubſtantivo ut aliàs fit ſubaudito, hoc modo: *JEHOVA* eſt *ibidem*. Hîc verò obſervandum eſt, ſæpe alicui rei aut perſonæ nomen inditum dici, cum tamen res ipſa modò, quam nomen ſignificare poteſt, demonſtretur. Sic Eſ. VII, 17. *Vocabis nomen ejus Immanuel:* non quòd hoc nomine appellandus eſſet Chriſtus, ſed ut res ipſa modò indicaretur; quòd puta dum Chriſtus eſt nobiscum, ipſe Deus nobiscum ſit. Talia multa ſunt in Eſ. capite IX, 6. *Vocabitur nomen ejus, admirabilis, conſiliarius* &c. Tale etiam eſt Eſ. LXII, 4. *Non vocaberis ultrà derelicta, ſed vocaberis* חפצי בה *Voluptas mea in eâ.* Non aliter urbs ſpiritualis vocatur *JEHOVA SCHAMMAH:* eoq́; nomine indicatur modò res ipſa, Jehovam nimirum in ſpiritualibus Hieroſolymis, hoc eſt, in Eccleſiâ verſaturum, eamq́; gubernaturum.

12. Conſimile nomen Eccleſiæ inditum quoq; eſt in Jer XXXIII, 15. Verba ita habent: *In illis diebus* (quo Davidi excitabitur germen juſtum) *ſalvabitur Juda, & Jeruſalem habitabit confidenter:* וְזֶה אֲשֶׁר יִקְרָא־לָהּ יְהוָה צִדְקֵנוּ *& hoc* (eſt nomen) *quo vocabit* (vocabunt) *eam*, *JEHOVA ZIDKENU.* Nomen iſtud inditur utique ipſis Hieroſolymis, hoc eſt, Eccleſiæ. Quod tum ex *συναφείᾳ* proximorum ſuperiorum verborum ſatis apparet, tum quoque ex voculà לָהּ, quæ ſuffixum fœm. gen. habet. Sic & in proximis ſupp verbum fœm. gen. junctum eſt nomini urbis hoc modo, יְרוּשָׁלַם תִּשְׁכֹּן *Jeruſalem habitabit.* Parùm concinnè igitur habet Vulgata Latina verſio: *& hoc eſt nomen quod vocabunt EUM.* Multa tamen MSS.

 ejusdem

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

ejusdem verſionis rectiùs habent *EAM*. Quam lectionem Lovanienſes in margine curarunt apponendam. Huntlæus Jeſuita ex voce *EUM* colligere voluit in Hebræo textu olim fuiſſe לו: atque igitur in eodem ſphalma apparere. Sed ineptus eſt iſte, quòd corruptiones textuum temere fingit, nec ad facilem iſtum ac perſpicuum intellectum, quem proxima ſupp. ſuppeditant, attendit. Nomen ipſum in Latinâ Verſione itidem non ſatis rectè eſt expreſſum. Habet quidem ita: *Dominus juſtus noſter*. Eſt autem omnino ſic vertendum: *Jehova* eſt *juſtitia noſtra* Hoc igitur nomen apprimè congruit Hieroſolymis, hoc eſt Eccleſiæ N. T. Verè enim Jehova, hoc eſt, Chriſtus ejus juſtitia eſt. Quod & Scriptores N. T. reperierunt. Paulus I. Cor. I. 30. ita: Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη, καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις. In voce יִקְרָא *vocabit* idiotiſmus lingvæ eſt. Ita nim. Hebræi abſolutè ponunt verbum tertiæ perſ. & quidem ſing. numeri: quod in aliis linguis verbo pluralis num. eſt vertendum, ſubaudito convenienti quodam nomine, vel etiam verbo paſſivæ vocis. Noſtra igitur vox Latinè ſic vertenda fuerit, *vocabunt* vel *vocabitur*. Germani commodè talia exprimunt: *Man wird ſie nennen*. Vide talia plurima à Cl. Glaſſio collecta, Gramm. S. tract. III. de Verbo, cap. XXIII. Eorum nonnulla huc quoque adſcribemus. Geneſeos c. XVI, 14. *Idcirco* קָרָא *vocavit puteum iſtum*, hoc eſt, vocarunt, ſive puteus vocatus eſt. Michæ II, 4. *Tempore illo* יִשָּׂא *proferet de vobis parabolam, & lamentabitur lamentum*, hoc eſt, proferent, *lamentabuntur*. Germanicè: *Man wird einen Spruch von euch machen und klagen*.

DE

DE NOMINIBUS PROPRIIS PERSONARUM QUÆ EX NOMINE JEHOVA SUNT COMPOSITA.

NOmina rerum aut locorum, quæ ex nomine *Jehova* ſunt compoſita, ſingula, ut apparet, integræ ſunt enunciationes, habentq; ſubjectum & prædicatum: copula, quæ alibi diſertè additur, in his ſubaudienda eſt, aut verbo eſt incluſa. Subjectum verò & prædicatum ſeparatim ſunt poſita, nec in unam vocem coaluerunt. Nomina propria perſonarum, quæ ex nomine *Jehova* compoſita ſunt, cum ſuperioribus in eo conveniunt, quòd integræ item ſunt enunciationes, & ſubjectum ac prædicatum habent: in eo verò diſcrepant, quod ſubjectum & prædicatum coaleſcunt in unam vocem. Quo etiam porrò factum, ut ex nomine *Jehova*, quod in talibus ſubjectum eſt, aliqua particula ſit reciſa, ultima nim. litera ה cum præcedente vocali *Kamez*. Poſterior verò pars iſtiusmodi nominum vel nomen eſt vel verbum. Copula item vel ſubaudienda eſt vel verbo eſt incluſa. Exempli gratiâ: יְהוֹנָתָן nomen, quo filius Sauli dictus fuit, compoſitum eſt ex nomine veri Dei proprio יהוה & verbo נָתַן *dedit*. Ut ita iſtud nomen integra ſit enunciatio, hoc modo: *Jehova dedit*. Qui vulgò nomina iſtiusmodi interpretantur, ita id faciunt, ut non appareat id quod dixi, integram puta enunciationem in talibus eſſe. Vertunt enim: *Domini donum*. Ex nomine יהוה poſterior pars reciſa eſt. Pars autem poſterior, cum extra iſtiusmodi compoſitionem *Kamez* & *Pathach* habeat, nunc in ipſo hoc nomine compoſito duplex *Kamez* habet.

2. Conſideremus & cætera nomina, quæ ad eundem modum ſe habent. Inter ea eſt etiam יְהוֹיָדָע. Cujus nominis

minis hic intellectus eſt, *Jehova novit*; atque igitur illud-ipſum nomen integra itidem eſt enunciatio. Poſterior nominis pars, cum ipſa radix ſit, atque aliàs præter unum Kamez habere ſoleat *Pathach*, hic in compoſito nomine duplex Kamez habet. Fuit id nomen ſummi Sacerdotis, cujus opera Joaſus Rex in ſolium reſtitutus fuit, uti proditum eſt II. Reg XI. Talia nomina cum Græci ſuis literis exprimere voluerunt, expreſſerunt *Ιωιαδὲ*; ut ה quoque, nominis *Jehova* prima radicalis litera, negligatur. Sic verò non hi tantùm expreſſerunt qui Græcis literis fuerunt uſi, ſed in ipsâ Hebræâ quoq; oratione tale quid apparet. Nehemiæ c. XII v. 11. nomen ſic exprimitur יוידע. Sic & proximum ſuperius nomen in eodem capite ſic exreſſum reperimus יונתן, eliſo itidem ה. Nec aliter in I. Sam. XIV legitur ſæpius.

3. Jojada iſte, de quo dicebamus in Par. VI v. 10 appellatur alio nomine יוחנן, ut ex genealogiâ ſummorum Sacerdotum, quæ ibi texitur, facilè colligi licet. Quod nomen & ipſum integra eſt enunciatio, ejusq; intellectus hic eſt; *Jehova miſericors eſt*. Nimirum prior ejus pars eſt decurtata ex nomine יהוה; quemadmodum & in nominibus *Jonathan* & *Jojada* eſt factum. Pars verò poſterior eſt ipſa radix, quæ cum aliàs præter unum Kamez etiam *Pathach* habere ſoleat, hîc in nomine compoſito pro *Pathach* iſto *Kamez* habet. In Nehemiæ capite XII v. 1. exprimitur hoc modo, יהוחנן: ut adeò prima radicalis ה quoque appareat. Reperitur autem & alterum magis adhuc decurtatum nomen in eodem capite. Græci cum nomen *Jochanan* expreſſerunt, ex poſteriore quoque parte reciderunt aliquid, unum puta *Nun*; quin & τὸ ה quod in medio nomine eſt, non expreſſerunt. Contrà verò

in

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

in fine adjecerunt terminationem νης, dixeruntq́; adeò Ιω-άννης. Et iſtâ quidem terminatione nomen virorum id fuit. Aliâ verò terminatione fuit nomen fœminarum, hac puta, Ιώαννα. Videre licet iſtam formam in capite VIII Lucæ, v. 3. Sic & in aliis, ſi Hebræum nomen in *Nun* deſineret, in Græcâ oratione addita fuit eadem terminatio να. Exemplo ſit in eodem cap. nomen Σουσάννα. Ceterum de nomine *Jochanan*, ſive Ιωάννης id quoque monendum eſt, minùs commodè id videri vulgò verti hoc modo, *Gratia Dei*: pejùs etiam ita, *gratioſus, pius, miſericors*. Eſt in eâ voce, ut dixi, ſubjectum & prædicatum: quorum igitur utrumque in verſione exprimi debet. Duæ verò voces, *Gratia Dei*, non ſunt enunciatio, ſed modò notio. Altera verſio ab Oſiandro data eſt, eaq́; pejùs, ut dixi, ſe habet. Non enim hæc vis eſt nominis, ipſum illum hominem, qui iſtuc nomen habet, gratioſum eſſe, pium, miſericordem, ſed verò, *Jehovam miſericordem & benignum eſſe*.

4. Prædictus iſte *Jojada* adhuc alio nomine in ſacris literis appellatus eſſe creditur, nomine Barachiæ puta. In Matthæi capite XXIII Zacharias aliquis qui filius Barachiæ fuerit, occiſus fuiſſe legitur inter templum & altare. Cum igitur & Jojada filium habuerit, nomine Zachariam, & ſimili quidem fato uſum, haud ineptè utique conjicitur, Jojadam iſtum alio nomine Barachiam fuiſſe dictum. Ipſum verò nomen *Barachiæ* Hebraicè ſic ſcribitur, בֶּרֶכְיָהוּ: eſtq́; itidem integra enunciatio, ſubjecto & prædicato conſtans: prædicato quidem priore, ſubjecto verò poſteriore loco poſito. Et hoc quidem nomen cum altero ejusdem viri bene congruit. Hujus enim prior pars, & nominis *Jochanan* pars poſterior cognatam habent ſignificationem. Poſterior verò hujus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

poſterioris pars, יָה nimirum, eſt & ipſa nomen Dei proprium, & ex יהוה contracta. Quod liquidò apparet ex nomine altero Salomonis יְדִידְיָה *dilectus Jehovæ.* Is in II. Sam. capite XII v. 24. ſic dictus dicitur בַּעֲבוּר יְהוָה *propter Jehovam*, & כִּי יְהוָה אֲהֵבוֹ *quòd Jehova eum diligeret.* Ipſum quoque nomen יְהוֹיָדָע ſive יוֹיָדָע ſic exprimitur יְדַעְיָה: tranſpoſitis quidem partibus, ſed intellectu planè eodem, hoc puta, *novit Jehova.* Pro יהוה in poſteriore eſt יָה; quo itidem doceri poteſt, eas voces eandem vim habere, & poſteriorem ex priore eſſe ortam. Nomen porrò יְהוֹחָנָן exprimitur etiam ſic, חֲנַנְיָה; tranſpoſitis itidem partibus. Ejusdem etiam ſignificationis ſunt אֶלְחָנָן & חֲנַנְאֵל.

5. Aliud nomen, quod formam conſimilem habet, eſt יְהוֹיָכִין, quod inditum fuit penultimo Hebræorum Regi. Interpretatio ejus hæc eſt, *Jehova diſponet, diriget,* ut integra rurſus ſit enunciatio. Ad prædicatum autem ſubaudiverunt aliquid pii Veteres, qui talia nomina fabricati ſunt, ſuisq; indiderunt; illud puta, quod ipſis ſperare licuit, quodq; prope fuit, ut obtingeret. Voculæ יָכִין vis ac ſignificatio optimè intelligi poteſt ex Prov. XVI. 9. ubi nim. hæc ſunt: וַיהוָה יָכִין צַעֲדוֹ *& Jehova dirigit greſſum ejus.* Fuit ea vox ſeorſim quoque nomen proprium. Et inditum quidem uni filiorum Simeonis, ut ex Gen. XLVI, 10 intelligimus. Ipſum compoſitum nomen reperitur etiam priore ſui parte contractum, ut ſuperiora, יוֹיָכִין. Vide initium Ezechielis. Nihil nunc ampliùs poteſt dubii eſſe, quin יו ſit contractum ex יְהוֹ; hoc verò ex יְהוָה. Sed illud quoque ampliùs hinc firmari poteſt, quod paulo antè diximus, ex יְהוָה eſſe contractum יָה. Iſte enim ipſe Vir, de quo nunc agimus, vocatur item in ſa-

cris

cris literis nomine paululum immutato , יְכָנְיָה. Vide I. Par. III, 16. & al. Fit ita in nomine tranſpoſitio partium: & partes ipſæ nonnihil etiam diſcrepantes apparent. Pro יְהוָה ponitur contractum יָה: quod in tali compoſitione etiam Mappik ſuum amittit. Pro יָכִין, quod eſt in priori, ponitur יָכוֹן: quod eſt tertia futuri Kal. à כּוּן *aptare, dirigere*, & idem quoquem ſignificare poteſt, quod prædictum futurum Hiphil. Quia verò poſteriori ejus lateri additur vox יָה, atque ita vox creſcit, fit quædam punctorum mutatio. Pro *Kamez* quidem, ut vulgò fieri amat, ponitur *Scheva*: pro *Cholem* verò brevis vocalis *Kamez Chatuph*. In Græcis expreſſum viſitur ſic, Ιεχονίας. Nimirum ex conſonâ *Jod*, quæ eſt in voce יָה, fit apud Græcos vocalis *Jota*. Deinde in fine apparet Græca πτῶσις. Porrò pro יְכָנְיָה viſitur etiam nomen priore parte decurtatum כָּנְיָהוּ. Vide Jer. c. XXII. v. 24. Ubi porrò & hoc obſervare licet, nomini יָה cum ex eo nomina propria virorum componuntur, ſolere adjici *Schurek*. Idem fit in innumeris aliis nominibus, quæ recenſere nunc nihil attinet. Pergamus autem in recenſendis talibus nominibus, quæ ex ipſo יְהוָה ſunt compoſita.

6. Aliud iſtius formæ nomen eſt יְהוֹיָקִים: quod inditum fuit Jojachini ſive Jechoniæ patri, Joſiæ verò filio, pii parentis parùm ſimili. Eſt verò itidem integra enunciatio: ejusq; hic intellectus eſt, *Jehova conſtituet ſive diſponet*. Ad prædicatum autem ſubauditum aliquid fuit, quemadmodum & in ſuperiore. In Græcis expreſſum eſt ſic, Ιακεὶμ. Legitur in quibusdam codicibus MS. S. Matthæi c. I, 11. Ιωσίας ἐγέννησε τὸν Ιακεὶμ. Ceterum etiam conſtat, iſtum Regem, qui hoc nomen habuit, initio habuiſſe nomen אֶלְיָקִים: hoc verò tum mutatum fuiſſe à Rege

Ægypti, Pharaone Nechone, cum hic, amoto Jojakimi fratre Joahaſo, ipſum Jojakimum Regem conſtituit. Vide II. Reg. XXIII. v. 34. Duorum nominum, & ejus quod initio habuit, & hujus quod poſtea à Nechone inditum fuit, eadem vis eſt ac ſignificatio. Tantum pro voce אֵל quæ *Deum* ſignificat, ſuppoſitum eſt ab ethnico Principe, nomen veri Dei proprium יהוה: non quòd ipſe veneraretur nomen iſtud, quemadmodum Iſraëlitæ, ſed quòd is cui nomen imponebatur, ex Hebræis eſſet, iis puta, qui Numen cui *Jehova* nomen erat, venerabantur. Apparet, gentibus iſtis quæ Hebræis vicinæ fuerunnt, nomen יהוה non fuiſſe incognitum. Scivit & Sanchuniathon, Scriptor rerum Phœniciarum, cujus monumenta Philo Byblius Græcè vertit: ex Philone a. Euſebius quædam tranſtulit in ſua. Scripſerat Sanchuniathon, ſe accepiſſe de rebus Judaicis ὑπομνήματα παρὰ Ἱερομβάλου τοῦ ἱερέως τοῦ θεοῦ τοῦ Ἰευώ: id quod ex Euſebii lib. I. προπαρασκ. c. V. ſcimus. Diodorus item in libro I. biblioth. prodidit de Judæorum τοῦ Ἰαῶ ἐπικαλουμένου θεοῦ. Macrobius autor eſt in lib. 1. Saturn. c. XVIII. Apollinem Clarium aliquando ita reſpondiſſe:

Φράζεο τὸν πάντων ὕπατον θεὸν ἔμμεν Ἰάω.

Quin & Romani ſuum λεγόμενον θεὸν Jovem appellarunt. Quod nomen nobis valde veroſimile fit ex nomine veri Dei proprio expreſſum eſſe. Antiquus nominis nominativus eſt *Jovis*. Cui poſtea aliquid demptum, & integra vox rurſus appoſita, dictumq; fuit Jupiter, quemadmodum & Dieſpiter. Sanè & aliud quoddam quo ut διακριτικῶ verus Deus inſignitur in ſacris literis, ficto numini atque adeò Diabolo tributum fuit. Quòd enim verus Deus dictus eſt אלהי צבאות *Deus exercituum*, ex eo gentiles effinxerunt nomen Jovis *Sabazii*,

7. Jojakimi frater fuit יְהוֹאָחָז, qui & ante eum brevi tempore regnavit, amotus autem & in Ægyptum deportatus fuit à Pharaone Nechone Rege Ægypti. Fuit item nomen Regis Iſraël, filii Jehu, II. Reg. X, 35. Scribitur item יוֹאָחָז II. Reg. XIV, 3. Interpretatio nominis ſit iſta, *Jeh. apprehendit*, ſubaudi inimicos ſive hoſtes. Eadem ſignificatio eſt nominis אֲחַזְיָה, in quo ſubjectum enunciationis, quod nomine ex יהוה contracto exprimitur, poſteriore loco ponitur. Habere verò eandem vim ac ſignificationem, ex eo ſatis intelligi licet, quòd *Achasja*, Rex Juda qui poſt Joramum regnavit, vocatur item יְהוֹאָחָז, II. Par. XXI, 17. Qualem metatheſin & in ſuperioribus oſtendimus. Regem *Joachaz* qui Jojakimi frater, Joſiæ autem filius fuit, alio item nomine in ſacris appellatum reperimus. Nimirum in I. Par. X. recenſentur omnes filii Joſiæ, his quidem verbis: *Primogenitus Jochanan, ſecundus Jojakim, tertius Zedekias, quartus Sellum.* Ex illis Jochanan non poteſt is Joachaſus eſſe, qui poſt Joſiam tribus menſibus regnavit. Joachaſus enim primogenitus non fuit, & Jojakimo minor. Quod intelligi poteſt ex eo, quòd Joachaſus imperium tractare cœpit cum XXIII annos natus eſſet, uti proditum eſt II. Reg. XXIII, 31; Jojakimus cum tribus circiter menſibus pòſt Jaachaſo à Pharaone Nechone ſurrogaretur, XXV jam annos natus fuit, ut in prædicto capite extremo legimus. Cum igitur Joachaſus non ſit Jochanan primogenitus ille, & alius quoque ſit à Jojakimo, & Zedekiâ, relinquitur, eum inter quatuor filios Joſiæ, qui in I. Par. X. recenſentur, poſtremum eſſe, alio quidem nomine *Sallum* dictum. Satis liquidò idem intelligi licet ex Jer. c. XXII, v. 11, ubi Sallum filius Joſiæ dicitur Rex fuiſſe; deporta-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

tus autem, nec in urbem unquam reducendus; id quod hiſtoriæ de Joachaſo apprimè congruit.

8. Subjiciam brevi cætera quoque nomina, quæ ſuperioribus affinia ſunt, additis mox interpretamentis. Quo fiet, ut appareat, omnia iſta eſſe integras enunciationes, quemadmodum & ſuperiora. יְהוֹשָׁפָט *Jeh. judicat*; pius Rex Hebræorum - יְהוֹצָדָק *Jeh. juſtus eſt*; ſummus Sacerdos, cum Hebræi captivi eſſent in Babyloniâ. Scribitur etiam יוֹצָדָק. Græci ſcribunt, Ἰωσεδέκ. - יְהוֹעַדָּה ex poſteris Benjamin, II. Par. VIII, 36. Quomodo autem id nomen interpretabimur? עָדָה ſignificat *ornavit*. Sit igitur nominis interpretamentum, *Jeh. ornavit*; ſubaudito quodam quarto caſu, & fortaſſe horum aliquo, *me, nos, domum noſtram*; ampliùs verò ſubaudito, *dum hac prole nos auxit*: - יְהוֹעַדָּן Mater Amaziæ, Regis Hebræorum, II. Reg. XIV, 2. Cujus nominis hæc videtur ſignificatio eſſe, *Jeh. oblectavit*; ſubaudito *nos*, *dum hac prole nos auxit*. Nam עֵדֶן *voluptatem* ſignificat. Et præterea in Hithphaël הִתְעַדֵּן *oblectavit ſe*. - יוֹכֶבֶד Moyſis & Aaronis Mater Exod. VI, 20. Interpretamentum hoc ſit, *Jehova* eſt *gloria* noſtra; non ut alii, *gloria Jehovæ*. Ex ſuperioribus jam conſtat, ex יהו fieri contractum יו. Ex eo, quod Moyſis Mater nomen habuit ex יהוה compoſitum, intelligi item licet, falſum id eſſe quod quidam putant, Moyſis demum tempore, nomen JEHOVA fuiſſe revelatum. - יְהוֹנָדָב filius Rechab, à Jehu adſcitus in ſocietatem, II. Reg. X, 15. Interpretatio: *Jeh. liberalis, munificus eſt*. יוֹיָרִיב *Jeh. litigabit, litem dirimet*; utpote ad quem גָּלוּ רִיבִי *devolverunt litem ſuam*, ut S. Jeremias loquitur c. XX v. 28. - יְהוֹזָבָד *Jeh. donavit* me vel nos. Nomen viri, qui Joaſum trucidavit, II. Reg. XII, 22. - יוֹזָכָר *Jeh. recordatus eſt*. Itidem nomen Viri, qui Joaſum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

aſum trucidavit, II. Reg. XII. - יוֹעֶזֶר *Jeh.* eſt *auxilium*. I. Par. XII, 6. - יְהוֹרָם *Jeh. excelſus* eſt; filius Joſaphati. Scribitur & יוֹרָם. - יְהוֹאָשׁ Rex *Juda* II. Reg. XII, 18. Scribitur item יוֹאָשׁ in eodem capite. Quodnam verò ejus nominis interpretamentum erit? An hoc, *Jeh.* eſt *ignis?* Ita quidem volunt: ut ſit ab אֵשׁ *ignis*. Licet huc quoque referre nomen יוֹאָב: ut ſignificet, *Jeh. pater* eſt, Itemq; יוֹאֵר: ut hoc ſignificet, *Jeh. fortis* ſive *potens* eſt. In priore parte nominum credamus craſin eſſe ex יְהוֹ, quemadmodum in ſuperioribus. Pleraque iſta nomina quæ recenſuimus, minùs commodè vulgò interpretari ſolent; & ita quidem, ut non appareat, meras eſſe integras enunciationes.

9. Porrò verò & hoc monendum eſt, eſſe quædam nomina, quæ ſuperioribus ſimilia videri poſſint, nec tamen ſunt. Nimirum nomen יוֹסֵף, hoc etiam modo exprimitur, יְהוֹסֵף. Non eſt illud ex יהוה compoſitum: ſed eſt tertia fut. Hiphil à יסף. Solet in futuro Hiphil præter proprias futuri formativas literas, ipſa quoque formativa præteriti Hiphil ה apparere. Exempla capiamus iſta, אֲהוֹדֶנּוּ *celebrabo eum* Pſ. XXVIII, 7. יְהוֹדֶה *celebrabit*, Neh. XI, 17. יְהוֹשִׁיעַ *ſervabit*, Pſ. CXVI, 6. Quid verò de nomine יְהוֹשֻׁעַ ſentiendum? an & illud ſuperioribus accenſendum? Scimus iſti Viro, cujus illud nomen fuit, initio fuiſſe nomen הוֹשֵׁעַ: hoc verò poſtea à Moſe mutatum fuiſſe in יְהוֹשֻׁעַ. Vide Num. XIII, 16. Prioris hæc videtur ſignificatio eſſe, *ſerva*; ut eſſet ſymbolum precandi Deum. Poſterius quidam putant habere formam compoſitam ex futuro Hiphil, & participio paſſivo: ut duplex ejus vis ſit, *ſervabit* & *ſervatus*. Vide Cl. Glaſſ. Gr. S. can. XIV de nom. propr. Nobis videtur veriſimilius quod idem Vir Cl. ad Can. XXI notavit, in iſto nomine contine-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801

contineri nomen πλεαγεάμματον. Sed quid tum ſignificabit nomen? an poſterior pars שֶׁעַ ſignificare quicquam poteſt, ſeorſim conſiderata? Videtur poſſe. Reperimus ſanè, eandem vocem שׁוּעַ aliorum quoq; nominum compoſitorum eſſe alteram partem. Apparet illud in nomine מַלְכִּי־שׁוּעַ I. Sam. XXXI, 2. Item in nomine בַּת־שׁוּעַ I Par. III, 5. Eſt verò, ubi vox שׁוּעַ *vociferationem, clamorem* ſignificat; quemadmodum & ipſa radix שׁוּעַ ſignificat *vociferari.* Sed ea ſignificatio noſtris parùm eſt accommodata. Eſt item, ubi שׁוּעַ *dignitatem, nobilitatem* & ſecundum alios *opes* ſignificat; nimirum Job. XXXIV, 19. & c. XXXVI, 19. Sed annon credere licet, vocem שׁוּעַ etiam ſignificare poſſe *ſalutem?* Credidit ſanè ita Latinus Interpres, cum Job. XXX. 24. ita vertit: *Et cum corruerint, ipſe ſalvabis.* Ut verò nos ita credamus, perſvadet nota vox תְּשׁוּעָה quæ *ſalutem* ſignificat, & regularem formam habet eorum nominum, quæ à verbis quieſcentibus ſecundâ radicali *Vau* derivantur, e. g. תְּשׁוּקָה à שׁוּק, תְּשׁוּרָה à שׁוּר. Porrò & hoc conſideremus, quàm ea ſignificatio accommodata ſit nomini *Jehoſchuæ.* Nomen hujus antea fuerat הוֹשֵׁעַ *ſalva,* ſubaudito *Jehova.* Mutatum deinde in יְהוֹשֻׁעַ, cujus hæc ſignificatio, *Jeh.* eſt *ſalus*: q. d. id quod precati ſumus Jehovam, reapſe apparet, & ampliùs apparebit. Græci ac Latini ſæpe iſtud nomen expreſſerunt hoc modo, Ἰησοῦς: quâ formâ itidem expreſſerunt nomen יֵשׁוּעַ. Huic poſteriori Græca forma convenit non malè. Sic enim & in ſimilibus addere ſolent σίγμα, τοῦ ע neglecto. Priori autem nomini, quod nos nunc verſamus, haud perinde convenit; ſiquidem verum ſit, quod nos diximus, eſſe id compoſitum ex nomine יהוה. Καὶ ταῦτα δὴ μὲν ταύτῃ.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 00801 Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-66 4° 801